

Tutkimus esiin – viittaukset nousuun!

Rinnakkaistallentaminen
Jyväskylän yliopistossa :
mitä, miksi, miten?

Marja-Leena Harjuniemi (2011)

Esityksen sisältö

- Open Access / rinnakkaistallentaminen : mistä on kysymys?
- Rinnakkaistallentaminen Jyväskylän yliopistossa
- Rinnakkaistallentamisen edut
- Tutkijoiden huolenaiheet
- Julkaisuarkistoja maailmalla
- Yliopistojen & rahoittajien linjauksia
- **TUTKA & Tutkimuksen avoin saatavuus**

Maailmalla tämä jo toimii

Moni yliopisto toteuttaa jo nyt avoimen rinnakkais-tallentamisen kulttuuria.

Sekä Suomessa että että maailmalla.

Rehtorin kehoitus 27.5.2010

- Rehtori **kehottaa**, että:
Tutkijat tai tutkijoiden valtuuttamat henkilöt tallentavat normaalin TUTKA-kirjauksen yhteydessä myös tutkimusartikkeliansa tiedostot TUTKAan vuoden 2011 alusta lukien.
- Lisäksi rehtori **on päättänyt**, että vuoden 2011 alusta kaikki väitöskirjojen liitteenä julkaistavat tutkimusartikkelit julkaistaan myös verkossa.
- **Soveltamisalue:** Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit. Ei sovelleta monografioihin eikä yleistajuisiin ei-tieteellisiin kirjoituksiin.
- TUTKA → JYX Avoin Digitaalinen Arkisto - <https://jyx.jyu.fi>

Open Access - Tavoitteena tieteen avoimuus

- Tieteellinen julkaisu on avoimesti saatavissa, kun se on sekä tiedeyhteisön että suuren yleisön luettavissa internetistä ilmaiseksi ja esteettömästi. Vapaasti saatavana olevien tiedejulkaisujen potentiaalinen lukijakunta on koko maailman internetiä käyttävä väestö.

Open Access -suosituksia

- Budapest Open Access Initiative (2001); Berlin Declaration (2003)
- Euroopan Unioni suosittaa avointa julkaisemista, samoin Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Euroopan Unionin tavoitteena tieteellisen tiedon saatavuus ja mahdollisimman laaja leviäminen
- Ns. ”viides vapaus” = jäsenvaltioiden tulisi poistaa esteet tiedon vapaalle liikkuvuudelle
- Euroopan tutkimusalueen (ERA) raportti:

" We will know the ERA is a shared responsibility in 2030 when we see: [...] All outputs of public, non-military funded research will be available via 'open access' to all concerned and interested."

Miksi avoin tallentaminen?

- 25 000 vertaisarvioitua lehteä/maailma
- 2,5 milj. uutta artikkelia/vuosi
  - Vain 15 % näistä tallennetaan avoimiksi
- Lehtien tilaushinnat nousseet, tilausmäärärahat laskeneet
- Tieteellisten aikakauskirjojen hinnat nousseet v. 1975-1995 200 – 300 % yli inflaation

- Seuraus: *”All articles are currently losing some portion of their potential users.”*

Kyse ei kuitenkaan ole kustannusten alentamisesta, vaan tutkimustulosten saatavuudesta. → Globaalin hyvinvoinnin lisäämisestä

“OA self-archiving is not a subscription-cost-saving matter. It is a research-access matter.”

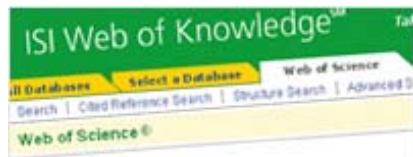
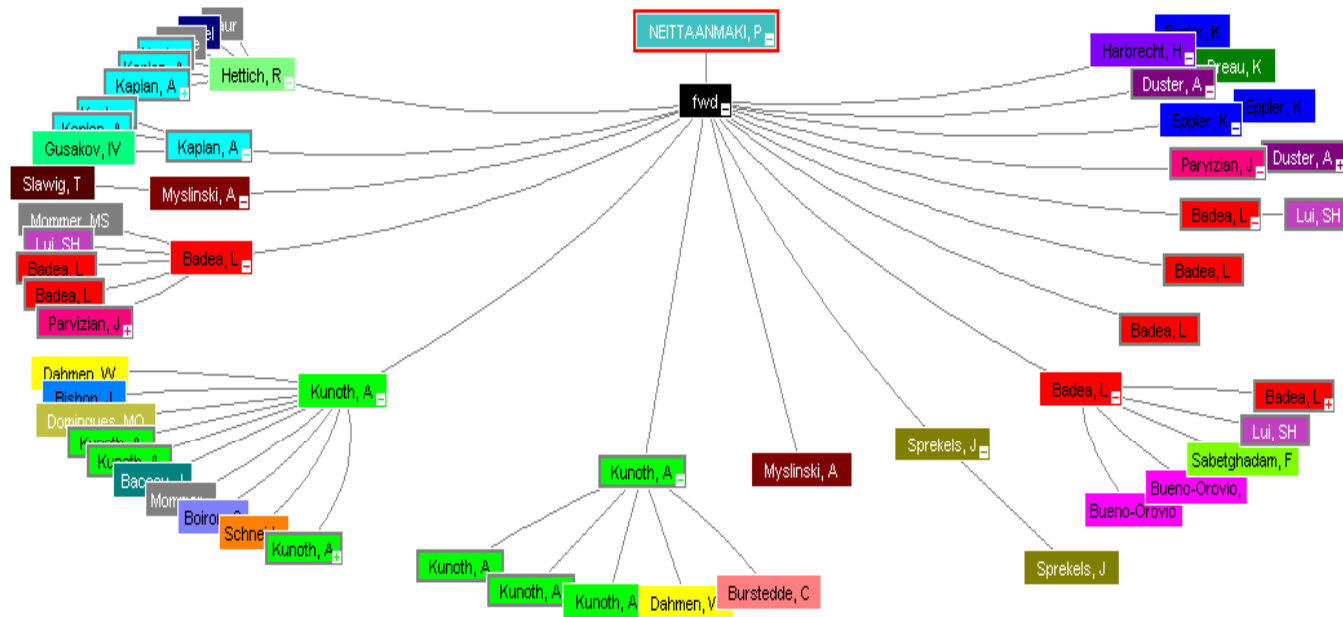
JY:n tutkimuksen näkyvyys

- Maailmassa 2,5 milj. vertaisarvioitua artikkelia/vuosi
- Jyväskylässä n. 1800 artikkelia/vuosi
- Kilpailu näkyvyydestä
- Tutkimuksen vaikuttavuus

Näkyvyys/saatavuus → vaikuttavuus → hyöty (oma + globaali)

Viisi tapaa toteuttaa

- 1) Laittaa tutkimus avoimesti saataville omien kotisivujen kautta
  - Kustantajasopimusten rajoissa
  - JY:ssä moni toteuttaa tätä
- 2) Tallentaa tutkimus tieteenalakohtaiseen avoimeen arkistoon (ArXiv, CiteSeer, RePEc, jne.)
- 3) Julkaista Open Access -lehtien kautta
  - Usein kirjoittajille maksullisia (eivät aina; kustannukset voidaan kattaa myös mainostuloin)
  - <http://www.doaj.com>
- 4) Yksittäisen artikkelin avoimeksi ostaminen (osa lehdistä tarjoaa)
- 5) Rinnakkaistallentaa tutkimus oman yliopiston avoimeen julkaisuarkistoon

Rinnakkaistallentaminen (*Parallel publishing*)

- **Rinnakkaistallentaminen**

Prosessi, jossa aiemmin toisaalla (yleensä tieteellisissä painetuissa lehdissä) julkaistu artikkeli tallennetaan avoimesti saataville oman yliopiston julkaisuarkistoon

ALKUPERÄINEN
JULKAISU-
FOORUMI

OMAN YLIOPISTON
JULKAISUARKISTOON
TALLENNETTAVA
TUTKIMUKSEN
(POST-PRINT) -VERSIO

Article originally published in Energy Policy. Post-print final draft version stored in Diikki open research archive with permission from Elsevier. Diikki is an institutional repository service provided by the Helsingin Seurakunta Library at the University of Helsinki. Citation of original article: Saikku, L. et al. 2008. The sustainability challenge of meeting carbon dioxide targets in Europe by 2020. Energy Policy, Volume 36, Issue 2, February 2008, Pages 730-742. doi:10.1016/j.enpol.2007.10.007

The sustainability challenge of meeting carbon dioxide targets in Europe by 2020

Laura Saikku, Aapo Rautainen, Pekka E. Saikku

Department of Biological and Environmental Sciences, University of Helsinki, P.O. Box 27, FIN-00014 Helsinki, Finland
Received 23 August 2007; accepted 10 October 2007

Abstract

Following the Kyoto Protocol, the EU has committed itself to lower its greenhouse gas (GHG) emissions 20% below their 1990 level by the year 2020. To fulfill this obligation, the nations must meet the sustainability challenge of population plus affluence with the dematerialization of less energy per GDP plus the decarbonization of the economy. To test the feasibility of meeting the challenge, we analyzed carbon dioxide emission during 1953–2004. Although emissions in the entire Union grew only by an average of 0.31% per year, emissions and their drivers varied markedly among the 27 member states. Dematerialization and decarbonization did occur, but not enough to offset the slight population growth plus rapidly increasing affluence. To fulfil its obligation in the next 15 years, the EU27 would have to counter its increasing population and affluence by a combined dematerialization and decarbonization 1.5–2.6 times faster than during 1993–2004. Hence, fulfilling its obligation by addressing fossil carbon emissions alone is very unlikely.

- Ei vaikuta alkuperäisen julkaisufoorumin valintaan
- Ei korvaa alkuperäistä foorumia, vaan täydentää sitä

Final draft / Post-print -versio

- Yleisin kustantajien sallima tallennusversio on ns. **Final draft** -versio
  - Käytetään myös (harhaanjohtavaa) nimitystä Post-print
  - Termi '*post*' (jälkeen) liittyy korjauksiin:
    - pre-print* = ennen vertaisarviointia
    - post-print* = vertaisarvioinnin ja korjausten jälkeen
- Viimeinen tekijältä kustantajalle lähtenyt **vertaisarvioinnin läpikäynyt**, korjattu versio.
- Versio, missä kustantajan **taittotyö ei vielä näy**, mistä johtuen esim. sivunumerot eivät täsmää.

Edut

- Saatavuus/näkyvyys paranee
- Potentiaalinen lukijakunta kasvaa
- Viittausten määrä lisääntyy
(Huom. *Ei kuitenkaan automaattisesti!*)
- Edistää uudenlaista tutkimusviestintää

- Vapauttaa tutkijat/laitokset pitämästä omia arkistojaan
- Antaa julkaisuille pysyvän verkkotunnisteen
- Antaa mahdollisuuden rikastaa artikkeleita lisäämällä niihin esim. tutkimusdataa
- Edistää pitkäaikaissäilytystä
- Antaa paremmat hakuominaisuudet
- On tutkijalle ilmaista

JYX

Edunsaajat

- Tutkija itse
- Tiedeyhteisö
- Yliopisto
- (Pien)yritykset
- Ns. suuri yleisö
- Köyhät valtiot

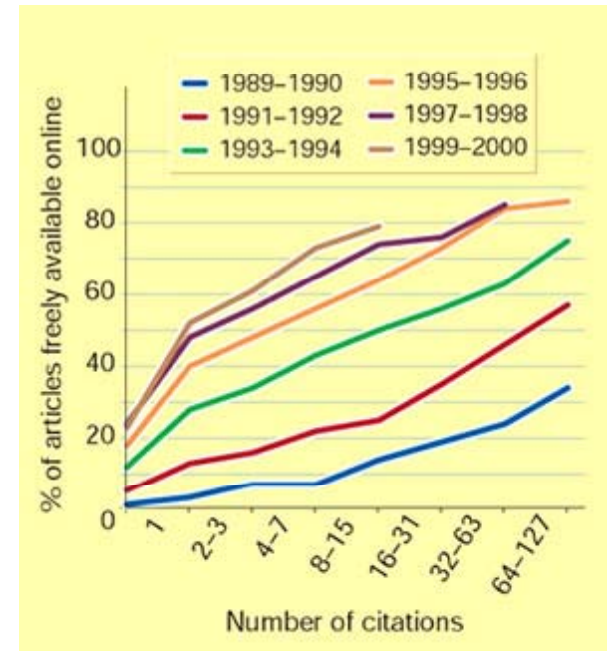
Hyötytyypit

- Tutkimusekonominen
- Liiketaloudellinen
- Kansantaloudellinen
- Sivistyksellinen
- Humanitäärinen, eettinen hyöty

→ **Hyvinvointi**

Määrä ei korvaa laatua

- Lisää viittaamista, useita tutkimuksia
- Mutta huom.
ei ole automaattinen!
- Tutkimukseen ei viitata vain siksi, että se on saatavilla - artikkeli ansaitsee paikkansa aina sisällöillään
- Tieteenalakohtaiset erot, mutta etu todettu kaikilla aloilla

"The open access impact advantage is independent of other correlates of citation impact, and greater for higher quality research." (Gargouri)

Huolenaiheet (1/5)

Kustantajat eivät salli?

- Iso osa kustantajista suhtautuu myönteisesti
- Versiovaatimus voi olla (yleisin sallittu ns. *Final draft*)
- Karenssiaikavaatimus voi olla (6-12 kk; ei kaikilla)
- Copyright-kenttä ja esim. linkki alkuperäiseen vaaditaan,
- Voi tarkistaa **Sherpa/Romeo** -tietokannasta tai kustantajan kotisivuilta
- Kotimaiset kustantajat vaikeimpia
- Realiteetti: Kaikkea ei saada
- **HUOM.** Myös kustantaja hyötyy → Impact Factor

Publisher copyright policies & self-archiving

[English](#) | [Português](#)

Use this site to find a summary of permissions that are normally given as part of each publisher's copyright transfer agreement.

Search

Search **Journal titles or ISSNs** **Publisher names**

for

find **contains** **starts with** **Exact phrase only** **ISSN**

Show open access mandate compliance in results for:

Browse

- [All publishers](#)
- [Green publishers](#)
- [Blue publishers](#)
- [Yellow publishers](#)
- [White publishers](#)

[What the colours mean.](#)

<http://www.sherpa.ac.uk/romeo>

RoMEO News

- [Latest Updates to RoMEO](#)
- [FAQ](#)
- [New SHERPA/RoMEO Journals Database](#) - 29-October-2010
- [Portuguese Version of RoMEO Released](#) - 22-October-2010
- [RoMEO reaches 700 Publishers](#) - 11-February-2010
- [Major Upgrade to RoMEO released](#) - 22-Oct-2009
- For further RoMEO News see our [Blog](#) and [Twitter](#)

Recently Added Publishers

 [RSS1 Feed](#)

- [Istituto Superiore di Sanità](#) - 10-Jan-2011
- [Oekom Verlag](#) - 10-Jan-2011
- [NIFU \(Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning\)](#) - 07-Jan-2011
- [Norges handelshøyskole \(Norwegian School of Economics and Business Administration\)](#) - 07-Jan-2011
- [Universitetet i Oslo, Institutt for arkeologi, konservering og historie \(University of Oslo, Department of Archaeology, Conservation and History\)](#) - 07-Jan-2011

Värikoodi sallivuuden mukaan

RoMEO Colour	Archiving policy
Green	Can archive pre-print <i>and</i> post-print or publisher's version/PDF
Blue	Can archive post-print (ie final draft post-refereeing) or publisher's version/PDF
Yellow	Can archive pre-print (ie pre-refereeing)
White	Archiving not formally supported

Publisher:	American Mathematical Society
Author's Pre-print:	✓ author can archive pre-print (ie pre-refereeing)
Author's Post-print:	✓ author can archive post-print (ie final draft post-refereeing)
Publisher's Version/PDF:	✓ author can archive publisher's version/PDF
General Conditions:	<ul style="list-style-type: none"> • Must include set publisher statement - (First published in [Public Mathematical Society]) • Publisher's version/PDF may be used • May be deposited in open access repositories • Non-commercial • Eligible UK authors may deposit in The Depot
Mandated OA:	Compliance data is available for 3 funders
Copyright:	Policy
RoMEO:	This is a RoMEO green publisher
Updated:	04-May-2010. Suggest an update for this record

Publisher:	Springer Verlag (Germany)
Author's Pre-print:	✓ author can archive pre-print (ie pre-refereeing)
Author's Post-print:	✓ author can archive post-print (ie final draft post-refereeing)
Publisher's Version/PDF:	✗ author cannot archive publisher's version/PDF
General Conditions:	<ul style="list-style-type: none"> • Authors own final version only can be archived • Publisher's version/PDF cannot be used • On author's website or institutional repository • On funders designated website/repository after 12 months at the funders request or a • Published source must be acknowledged • Must link to publisher version • Set phrase to accompany link to published version (The original publication is availab • Articles in some journals can be made Open Access on payment of additional charge
Mandated OA:	Compliance data is available for 34 funders
Paid Open Access:	Open Choice
Copyright:	example copyright transfer statement - NIH Policy - Self-archiving Policy
RoMEO:	This is a RoMEO green publisher
Updated:	25-Nov-2010. Suggest an update for this record

Publisher:	SAGE Publications (UK and US)
Author's Pre-print:	✓ author can archive pre-print (ie pre-refereeing)
Author's Post-print:	✗ subject to Restrictions below , author can archive post-print (ie final draft p
Restrictions:	<ul style="list-style-type: none"> • 12 months embargo
Publisher's Version/PDF:	✗ author cannot archive publisher's version/PDF
General Conditions:	<ul style="list-style-type: none"> • On author or institutional server and PubMed Central • On author's personal web site • Publisher copyright and source must be acknowledged • Publisher's version/PDF cannot be used • Post-print version with changes from referees comments can be used • "as published" final version with layout and copy-editing changes cannot intranet • If funding agency rules apply, authors may use SAGE open to comply
Mandated OA:	Compliance data is available for 22 funders
Paid open access:	SAGE open
Copyright:	Policy
RoMEO:	This is a RoMEO yellow publisher
Updated:	12-Aug-2009. Suggest an update for this record

Publisher:	American Accounting Association
Author's Pre-print:	✗ author cannot archive pre-print (ie pre-refereeing)
Author's Post-print:	✗ author cannot archive post-print (ie final draft post-refereeing)
Publisher's Version/PDF:	✗ author cannot archive publisher's version/PDF
General Conditions:	<ul style="list-style-type: none"> • Authors and their institutions may post summary of abstract of article online • Must link to publisher version
Mandated OA:	(Awaiting information)
Copyright:	Not available online
RoMEO:	This is a RoMEO white publisher
Updated:	12-May-2009. Suggest an update for this record

Sherpa/Romeon lupatieto nyt myös Nellistä

Nimeke Aihealue Haku

0-9 A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z Ä Å Ö Muut

Nimeke: Alkuosa Sisältää Täsmälleen

Löytyneitä yhteensä: 35683

Tarkat tiedot

Sivu 786 / 1428.

Lehden nimi

Journal of memory and language [Lisätietoja lehden historiassa]

Journal of Men, Masculinities and Spirituality

Journal of Men's Health [Lisätietoja lehden historiassa]

Lähde: Journal of memory and language [0749-596X]

Kokotekstit

- ▶ Kokoteksti saatavissa: [Elsevier SD Freedom Collection](#)

Saatavuus alkaa 1995

Saatavuustiedot

- ▶ Saatavuus [JYKDOK](#)
- ▶ Saatavuus [LINDA](#)

Viitetiedot

- ▶ E-lehdet [ulrichsweb.com?](#)

web

- ▶ Web-palvelu: [Sherpa/RoMEO](#)

Journal: **Journal of Memory and Language** (ISSN: 0749-596X)
Publisher: **Elsevier**

These summaries are for the publishers' default policies and changes by authors.
All information is correct to the best of our knowledge but should r

Publisher:	Elsevier
Author's Pre-print:	subject to Restrictions below, author can archive pre-
Restrictions:	<ul style="list-style-type: none"> • This does not include Cell Press
Author's Post-print:	✓ author can archive post-print (ie final draft post-referee
Publisher's Version/PDF:	✗ author cannot archive publisher's version/PDF
General Conditions:	<ul style="list-style-type: none"> • On authors personal or authors institutions website • Self-archiving of author manuscripts into a subject b prohibited

Huom.

- **Tutkijan ei tarvitse tarkistaa kustantajalupia itse**
- **Saa ja voi, mutta ei tarvitse**
- Kirjasto huolehtii luvan tarkistamisen ja tarpeen niin vaatiessa varmistamisen kysymällä suoraan kustantajalta, jos lehden/kustantajan linjausta ei muuten löydy

Huolenaiheet (2/5)

- **Eikö voi julkaista enää haluamallaan foorumilla?**
Kyllä voi. Rinnakkaistallentaminen ei millään tavalla vaikuta alkuperäisen julkaisufoorumin valintaan. Ei ole *'joko-tai'* vaan *'sekä-että'*.
- **Pitääkö luopua oman tieteenalan arkistoinnista?**
Ei. Jos on tottunut käyttämään oman alan avointa arkistoa, voi jatkaa sen käyttämistä.
Pääasia, että tutkimus on jotakin kautta avoin.
Kopion tallentamisesta omaankin arkistoon olisi toki hyötyä.

Huolenaiheet (3/5)

- **Versiokirjavuus? Aiheuttaako sekaannusta?**
  - Versiotyyppi tulee selvästi näkyviin.
  - Varsinainen viittaus kohdistuu aina alkuperäiseen kustantajan versioon.
  - Käyttäjää opastetaan oikeanlaiseen viittaamiseen; lähdeviitemerkintä

Recognizing definitive stakeholders in corporate environmental management

Name: Paloviita Luoma-a ...
Koko: 159.4kt
Tiedostomuoto: PDF
Kuvaus: Post-print -versio
Lataukset: 92

Lähdeviite:

Paloviita, A. & Luoma-aho, V. (2010). "Recognizing definitive stakeholders in corporate environmental management", Management Research Review, Vol. 33 Iss. 4, pp. 306 - 316

Nimeke: Recognizing definitive stakeholders in corporate environmental management

Tekijä: Paloviita, Ari; Luoma-aho, Vilma

Tiivistelmä: Purpose – The purpose of this paper is to present four examples of stakeholder relationships related to issues of corporate environmental management (CEM) and analyze them based on the model of Mitchell et al. (1997).
Design/methodology/approach – Secondary data are used in the case studies.
Findings – The four cases presented show that basically any stakeholder can become definitive over time in the complex network of stakeholders with mutual relationships. The definitive stakeholders ...

Julkaisija: Emerald

Julkaistu: 2010

Kuuluu julkaisusarjaan: Management Research Review

ISSN: 2040-8269

Asiasanat: [stakeholder typology](#), [corporate environmental management](#), [definitive stakeholders](#)

Oikeudet: © Emerald. This is an electronic final draft version of an article whose final and definitive form has been published in Management Research Review by Emerald.

DOI: [doi:10.1108/01409171011030435](https://doi.org/10.1108/01409171011030435)

Pysyvä linkki tähän tietueeseen: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-20112211792>

Samankaltaisia julkaisuja

- Management Attitudes towards the Carbon Footprint of Business Traveling (2008)
- Sosiaalisen median rooli stakeholder-suhteiden luomisessa (2011)
- XML-dokumenttien koostaminen : havaintoja opinto-opas -projektista (2005)
- Valvoo, neuvoo, tietää : julkisen organisaation stakeholdereiden käsityksiä maineesta : case Säteilyturvakeskus (2002)
- Why Enforcing Corporate Social Responsibility (CSR) is Morally Questionable (2008)

Lisää tekijöiltä

- Matrix sustainability : applying input-output analysis to environmental and economic sustainability indicators : case: Finnish Forest Sector (2004)
- Yritysten kansainvälistymisvalmiudet ja ympäristöasiat kansainvälistymisessä (1999)
- Faith-holders as social capital of Finnish public organisations (2005)

Automaattisesti muodostuva kansilehti opastaa myös

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original
in pagination and typographic detail.**

Author(s): Airaksinen, T., Pennanen, A. & Toivanen, J.
Title: A damping preconditioner for time-harmonic wave equations in fluid and elastic material
Year: 2009
Version: Post-print

Please cite the original version:

Airaksinen, T., Pennanen, A. & Toivanen, J. (2009). A damping preconditioner for time-harmonic wave equations in fluid and elastic material. *Journal of Computational Physics*, 228 (5), 1466-1479.
doi:10.1016/j.jcp.2008.10.036

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Huolenaiheet (4/5)

Johtaa tieteellisten lehtien kuolemaan?

- Fysiikan alan kokemusten perusteella ei.
Fyysikot julkaisseet jo vuosia myös avoimen ArXiv-arkiston kautta
- Huoli tiedelehtien kohtalosta korostunut etenkin Suomessa;
pienet markkinat ja lehtien tuki sidottu levikkiin
- OKM muuttamassa maksuperusteitaan avointa julkaisemista suosivaksi
  - OKM suosittaa avointa julkaisemista
  - Kerää jo nyt tietoja OA-julkaisemisesta (kysymykset TUTKAssa)

Huolenaiheet (5/5)

Aiheuttaa tutkijoille lisätyötä?

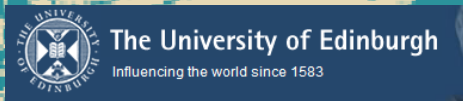
- Tallennusprosessi haluttu JY:ssä tehdä tutkijoille mahdollisimman kevyeksi
- Tallennus TUTKAN kautta
- Kevyimmillään pelkän Final draft -tiedoston lisääminen normaalin TUTKA-kirjauksen yhteydessä
- Mahdollinen post-print -version editointi? (Ei tarpeellinen)
- **Vaiva vs. hyöty?**

Mitä lupia tarvitaan?

- Muiden tekijöiden lupa → *Tekijä hoitaa*
- Luvat kuviin, karttoihin, yms. tekijänoikeudenalaisiin aineistoihin → *Tekijä hoitaa*
- Artikkelin aiemmin julkaiseen lehden ja/tai kustantajan lupa → *Kirjasto tarkistaa*

- Kirjasto tarkistaa kustantajaluvat Sherpa/Romeosta ja/tai kustantajan sivuilta ja tallentaa siellä sallituksi mainitun version.
- Niitä, mihin lupaa ei ole tai sitä ei kysyttäessä saada, ei tallenneta

- HUOM! Valmiita lupatekstejä JY:n OA-ohjesivuilla

Julkaisuarkistoja maailmalla

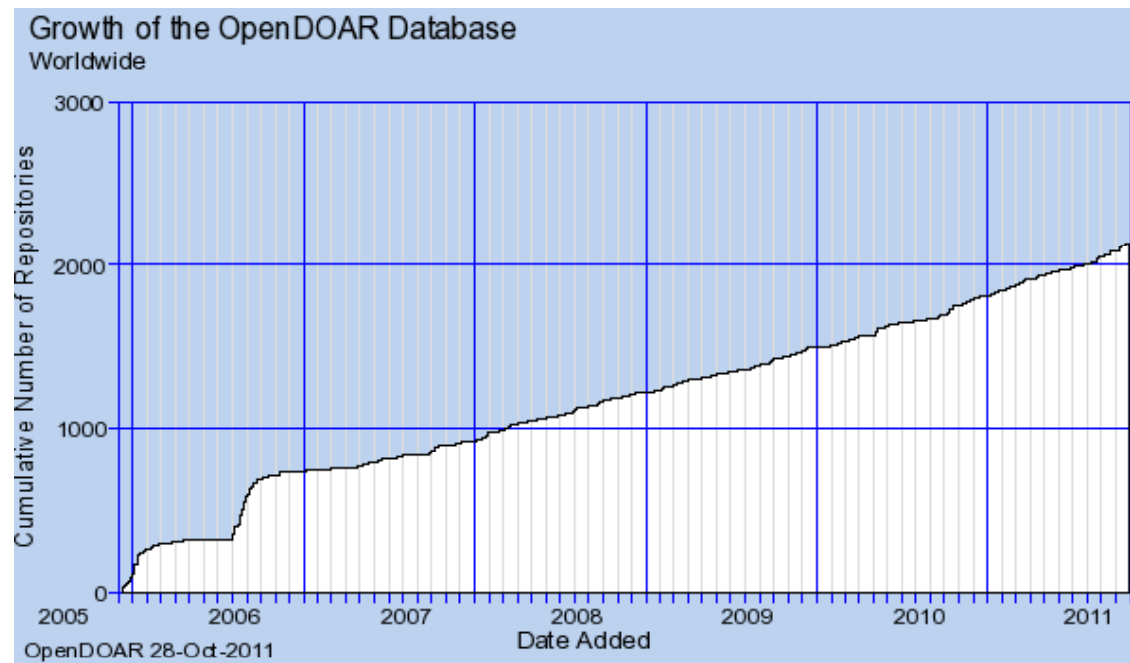

Maailmassa jo yli 2100 digitaalista julkaisuarkistoa. Moni yliopisto toteuttaa jo nyt rinnakkaistallentamisen kulttuuria.

OA-arkistojen perustamistahti

- Directory of Open Access Repositories – *OpenDOAR* <http://www.opendoar.org>
- Nyt jo yli 2100 julkaisuarkistoa

Mandaatti vai ei?

- Debattia siitä, tulisiko olla pakollista vai vapaaehtoista
- Jotkut rahoittajat ja yliopistot vaativat
- Vanhin mandaatti vuodelta 2003 *Southampton University of Electronic & Computer Science*

- Pelätään, että tutkijat eivät halua, että heille sanotaan, mitä 'pitää' tehdä
- Kuitenkin iso osa tutkijoista (81 %) sanoo, että tallentaisi mielellään, jos yhteinen mandaatti olisi (Swan 2005)
- Palkitsemiseen perustuvat mallit suotavia
- Kustantaja voi reagoida tiukemmin, jos mandaatti (esim. Elsevier)

Yliopistojen OA-linjauksia

- 135 yliopistotasoisista mandaattia maailmanlaajuisesti
- Lisäksi 33 osamandaattia (tiettyä laitosta koskevaa)
- 'Proposed'-tilaiset eli vireillä olevat mandaattiehdotukset : 12 kpl
- Tunnettuja yliopistoja USA:ssa, mm. Harvard, MIT, Stanford, jne.
- Kimpat & kansalliset ratkaisut

(mandaatti = pakollista)

Rahoittajien vaatimus

- Rahoittajat haluavat rahoittamilleen tutkimuksille mahdollisimman laajan näkyvyyden
- 52 kansainvälistä rahoittajamandaattia (lokakuu 2011)
- NIH, Wellcome Trust, European Research Council, CERN, ICRISAT,...
- Tutkimusrahoittajien Open Access -käytäntöjä Sherpa/JULIET -palvelussa <http://www.sherpa.ac.uk/juliet/>

Miksi ei rinnakkaistallenneta?

- Asiasta ei tiedetä
- Vain harva on kuullut annetuista suosituksista (esim. OPKM:n suositus, Brysselin sopimus)
- Oman organisaation julkaisuarkistosta ei tiedetä
- SherpaRomeo -tietokannasta ei tiedetä
- Haluttomuus laittaa final draft -versio esille
  - *”Mikä edes on final draft / post-print ?”*
  - Ei haluta ’ei niin nättiä’ -versiota esille
  - Onko versioita enää tallessa? (vanhempi aineisto)
- Epäily hankkeen laillisuudesta; lojaalius kustantajaa kohtaan
- Luulo, että jo ovat avoimia, kun avautuvat yo-verkon sisäpuolella

Mikä saanut arkistoimaan?

- Oma-aloitteinen halu tukea OA-ajattelua
- Kollegoiden ja/tai muiden kirjoittajien kehotus
- Tietoisuus siitä, että open access -artikkeleihin viitataan useammin

- Kirjasto- tai hallintohenkilökunnan kehotus
- Laitoksen hallintohenkilökunnan kehotus
- Tutkimuksen rahoittajien kehotus
- Huomio siitä, että muutkin tekevät niin

'Kehotus' = turhaa...?

- Tutkimusten mukaan pelkkä *kehottaminen* rinnakkaistallentamiseen lähes turhaa työtä:
“Ten years of evidence have shown that encouraging deposit simply does not work.”
- Tallennusaste kehotuksella ja kevyellä promoamisella vain n. 15%
- Aktiivisella tiedottamisella/promoamisella voidaan saavuttaa n. 30 % tallennusaste
- Vasta mandaatti nostaa tallennusprosentin n. 60 %:iin, mistä se nousee muutaman vuoden jälkeen lähelle 100 % tallennusastetta
- Tehtyjen hankkeiden perusteella voi sanoa, että asia on enemmän organisatorinen kuin tekninen

Onnistumisen edellytykset

- Tutkijoiden mukaantulo
- Laitosjohdon linjaukset
- Myös kirjasto voisi tehdä enemmän...

Kiitos!

Muutama esimerkkiarkisto

- Helda : Helsingin yliopisto – lähes 1800 artikkelia
<https://helda.helsinki.fi/>
- MIT Open Access Articles – yli 3000 tieteellistä artikkelia
<http://dspace.mit.edu/>
” Articles have been viewed more than 100,000 times since the collection was launched in October 2009.” (Updated Feb 2011)
- Open Sky / UCAR, NCAR and UCP
<http://opensky.library.ucar.edu>
- ORBI : University of Liege (Belgia) – yli 40 000 tieteell. artikkelia
<http://orbi.ulg.ac.be>
- UCL Discovery – University of London
<http://discovery.ucl.ac.uk/>

Lähteet

- Carr, Leslie, Wendy White, Mark Weal:
Research Assessment and a Diverse Role for Repositories. Saatavissa:
<http://eprints.ecs.soton.ac.uk/20842/> (viitattu 21.1.2011)
- Doorenbosch, Paul & Barbara Sierman:
Institutional Repositories, Long Term Preservation and the Changing Nature of Scholarly Publishing.
Saatavissa:
http://or2010.fecyt.es/Resources/documentos/GSubstracts/InstitutionalRepositories_LongTermPreservati on_etc.pdf (viitattu 21.1.2011)
- Fifteen Common Concerns – and Clarifications. Saatavissa:
<http://www.sherpa.ac.uk/documents/15concerns.html>
- Harnad, S. and Brody, T. (2004). Comparing the Impact of Open Access (OA) vs. Non-OA Articles in the Same Journals. D-Lib Magazine, vol. 10 No. 6, June. Saatavissa:
<http://www.dlib.org/dlib/june04/harnad/06harnad.html> (viitattu 21.1.2011)
- Rinnakkaistallentamisen käsikirja (2011). Julkaisuarkistojen infrastruktuuri -hanke. Saatavissa:
<https://wiki.helsinki.fi/pages/viewpage.action?pageId=63123101>
- Swan, A. (2010). The Open Access Citation Advantage (2010). Technical Report , School of Electronics & Computer Science, University of Southampton. Saatavissa: <http://eprints.ecs.soton.ac.uk/18516> (viitattu 21.1.2011)
- Swan, A. & S. Brown (2005). Open Access Self-Arciving : An Author Study. Saatavissa:
<http://cogprints.org/4385> (viitattu 21.1.2011)